

Analiza sygnału w dziedzinie czasu i częstotliwości

Ćwiczenie 3: Czas i częstotliwość

1. Wstęp

Celem ćwiczenia jest porównanie transformaty Fouriera w krótkim oknie czasowym (STFT) i transformat biliniowych - Wigner-Ville oraz innych transformat z klasy Cohena.

Użyte oprogramowanie: *Python ver. 3.9.7*

Użyte biblioteki: *numpy, scipy, matplotlib*

2. Kod źródłowy

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import scipy.signal as sig
from scipy.io import wavfile
from scipy.signal import hilbert
from scipy.signal import convolve2d

plt.rcParams["figure.figsize"] = [15, 8]
plt.rcParams['font.size'] = '13'

def int_autocorr(x):

    N = x.size
    Rx = np.zeros((N, N), dtype='complex')

    for ti in range(N - 1):
        taumax = min([ti, N - ti - 1, int(round(N / 2.) - 1)])
        tau = np.arange(-taumax, taumax + 1)
        Rx[tau - tau[0], ti] = x[ti + tau] * np.conj(x[ti - tau])
```

```

    return Rx

def cohen(x, fs, type_='WV'):

    L = 30

    N = x.size

    t = np.arange(0, N).astype(float) / fs
    f = np.arange(0, N).astype(float) * (fs / (2 * N))

    CD = int_autocorr(x)

    G = np.zeros((L, L), dtype=int)
    G[L // 2 - 1, L // 2 - 1] = 1

    CD = convolve2d(CD, G, "same")

    return np.fft.fft(CD, axis=0), f, t

N = 512
fs = 500
dt = 1/fs
t = np.arange(N)*dt
f1 = 20
f2 = 100

chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2)

plt.plot(t, chirp)
plt.xlabel('czas [s]')
plt.ylabel('amplituda')
plt.title('Sygnał świergotowy, liniowy 20-100 Hz')
plt.show()

plt.rcParams['font.size'] = '11'

fig, ((ax1, ax2), (ax3, ax4), (ax5, ax6)) = plt.subplots(3, 2)
fig.suptitle('Porównanie spektrogramu sygnału świergotowego 20-100 Hz')
nfft = 16
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax1.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax1.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
nfft = 32

```

```

ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax2.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax2.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
nfft = 64
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax3.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax3.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
nfft = 128
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax4.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax4.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
nfft = 256
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax5.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax5.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
N = 512 * 4
t = np.arange(N)*dt
chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2)
nfft = 512
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5))
ax6.pcolormesh(tt, ff, Sxx, shading='gouraud')
ax6.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title=f'nfft = {nfft}',
ylim=(0,150))
plt.show()

plt.rcParams['font.size'] = '13'

N = 512
t = np.arange(N)*dt
chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2)

hilb_chrip = sig.hilbert(chirp)
x_wv, f_wv, t_wv = cohen(hilb_chrip, fs, type_='WV')

fig, (ax1, ax2) = plt.subplots(1, 2)
fig.suptitle('Transformata WV sygnału świergotowego 20-100 Hz')
pcm1 = ax1.pcolormesh(t_wv, f_wv, np.abs(x_wv))
ax1.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='Moduł
transformaty', ylim=(0,120))
fig.colorbar(pcm1, ax=ax1)

```

```

pcm2 = ax2.pcolormesh(t_wv, f_wv, np.log(np.abs(x_wv)))
ax2.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='Logarytm modułu
transformaty', ylim=(0,120))
fig.colorbar(pcm2, ax=ax2)
plt.show()

nfft = 128

fig, (ax1, ax2) = plt.subplots(1, 2)
fig.suptitle('Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego 20-100 Hz')
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5), scaling='spectrum', mode='magnitude')
pcm1 = ax1.pcolormesh(tt, ff, 20 * np.log10(Sxx), shading='gouraud')
ax1.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='STFT',
ylim=(0,120))
fig.colorbar(pcm1, ax=ax1)
pcm2 = ax2.pcolormesh(t_wv, f_wv, 20 * np.log10(np.abs(x_wv)), shading='gouraud')
ax2.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='WV', ylim=(0,120))
fig.colorbar(pcm2, ax=ax2)
plt.show()

f2 = 200
chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2)

hilb_chrip = sig.hilbert(chirp)
x_wv, f_wv, t_wv = cohen(hilb_chrip, fs, type_='WV')

fig, ((ax1, ax2), (ax3, ax4)) = plt.subplots(2, 2)
fig.suptitle('Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego')
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5), scaling='spectrum', mode='magnitude')
pcm1 = ax1.pcolormesh(tt, ff, 20 * np.log10(Sxx), shading='gouraud')
ax1.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='STFT 20-200 Hz',
ylim=(0,220))
fig.colorbar(pcm1, ax=ax1)
pcm2 = ax2.pcolormesh(t_wv, f_wv, 20 * np.log10(np.abs(x_wv)), shading='gouraud')
ax2.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='WV 20-200 Hz',
ylim=(0,220))
fig.colorbar(pcm2, ax=ax2)

f2 = 500
chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2)

hilb_chrip = sig.hilbert(chirp)
x_wv, f_wv, t_wv = cohen(hilb_chrip, fs, type_='WV')

ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5), scaling='spectrum', mode='magnitude')
pcm3 = ax3.pcolormesh(tt, ff, 20 * np.log10(Sxx), shading='gouraud')

```

```

ax3.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='STFT 20-500 Hz')
fig.colorbar(pcm3, ax=ax3)
pcm4 = ax4.pcolormesh(t_wv, f_wv, 20 * np.log10(np.abs(x_wv)), shading='gouraud')
ax4.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='WV 20-500 Hz')
fig.colorbar(pcm4, ax=ax4)

plt.show()

f2 = 200
f2_prim = f2 + f1

chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2) + sig.chirp(t, 2 * f1, t[-1], f2_prim)

hilb_chrip = sig.hilbert(chirp)
x_wv, f_wv, t_wv = cohen(hilb_chrip, fs, type_='WV')

fig, ((ax1, ax2), (ax3, ax4)) = plt.subplots(2, 2)
fig.suptitle('Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego')
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5), scaling='spectrum', mode='magnitude')
pcm1 = ax1.pcolormesh(tt, ff, 20 * np.log10(Sxx), shading='gouraud')
ax1.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='STFT 20-200 Hz +
40-220 Hz', ylim=(0,220))
fig.colorbar(pcm1, ax=ax1)
pcm2 = ax2.pcolormesh(t_wv, f_wv, 20 * np.log10(np.abs(x_wv)), shading='gouraud')
ax2.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='WV 20-200 Hz + 40-
220 Hz', ylim=(0,220))
fig.colorbar(pcm2, ax=ax2)

f2_prim = 2 * f2

chirp = sig.chirp(t, f1, t[-1], f2) + sig.chirp(t, 2 * f1, t[-1], f2_prim)

hilb_chrip = sig.hilbert(chirp)
x_wv, f_wv, t_wv = cohen(hilb_chrip, fs, type_='WV')

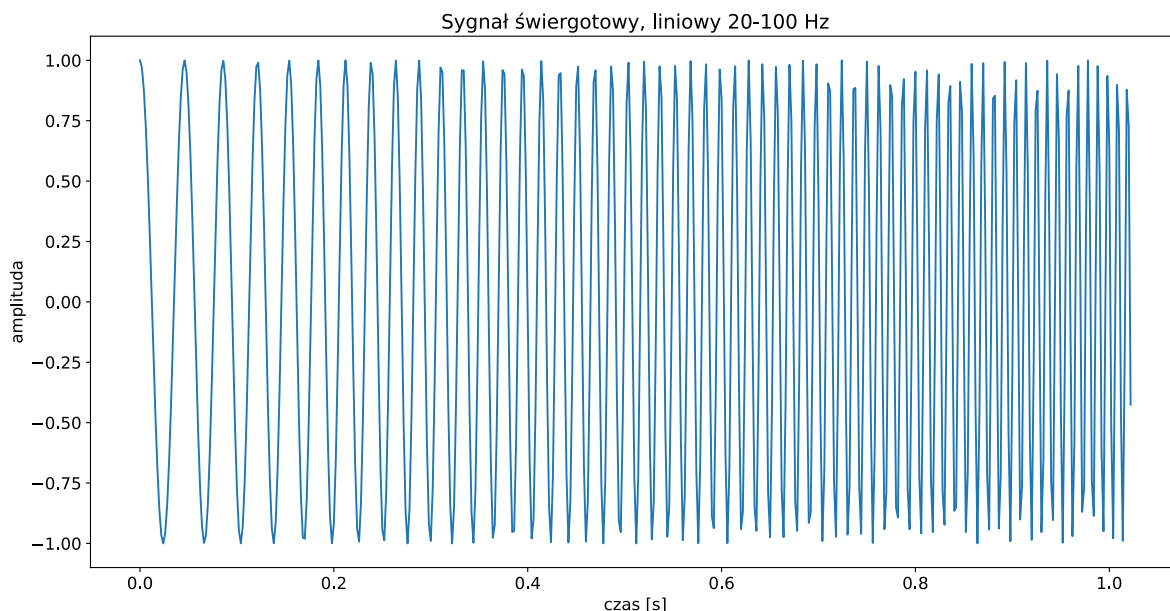
ff, tt, Sxx = sig.spectrogram(chirp, fs=fs, noverlap=nfft/2, nfft=nfft,
nperseg=int(nfft/1.5), scaling='spectrum', mode='magnitude')
pcm3 = ax3.pcolormesh(tt, ff, 20 * np.log10(Sxx), shading='gouraud')
ax3.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='STFT 20-200 Hz +
40-400 Hz')
fig.colorbar(pcm3, ax=ax3)
pcm4 = ax4.pcolormesh(t_wv, f_wv, 20 * np.log10(np.abs(x_wv)), shading='gouraud')
ax4.set(xlabel='czas [s]', ylabel='częstotliwość [Hz]', title='WV 20-200 Hz + 40-
400 Hz')
fig.colorbar(pcm4, ax=ax4)

plt.show()

```

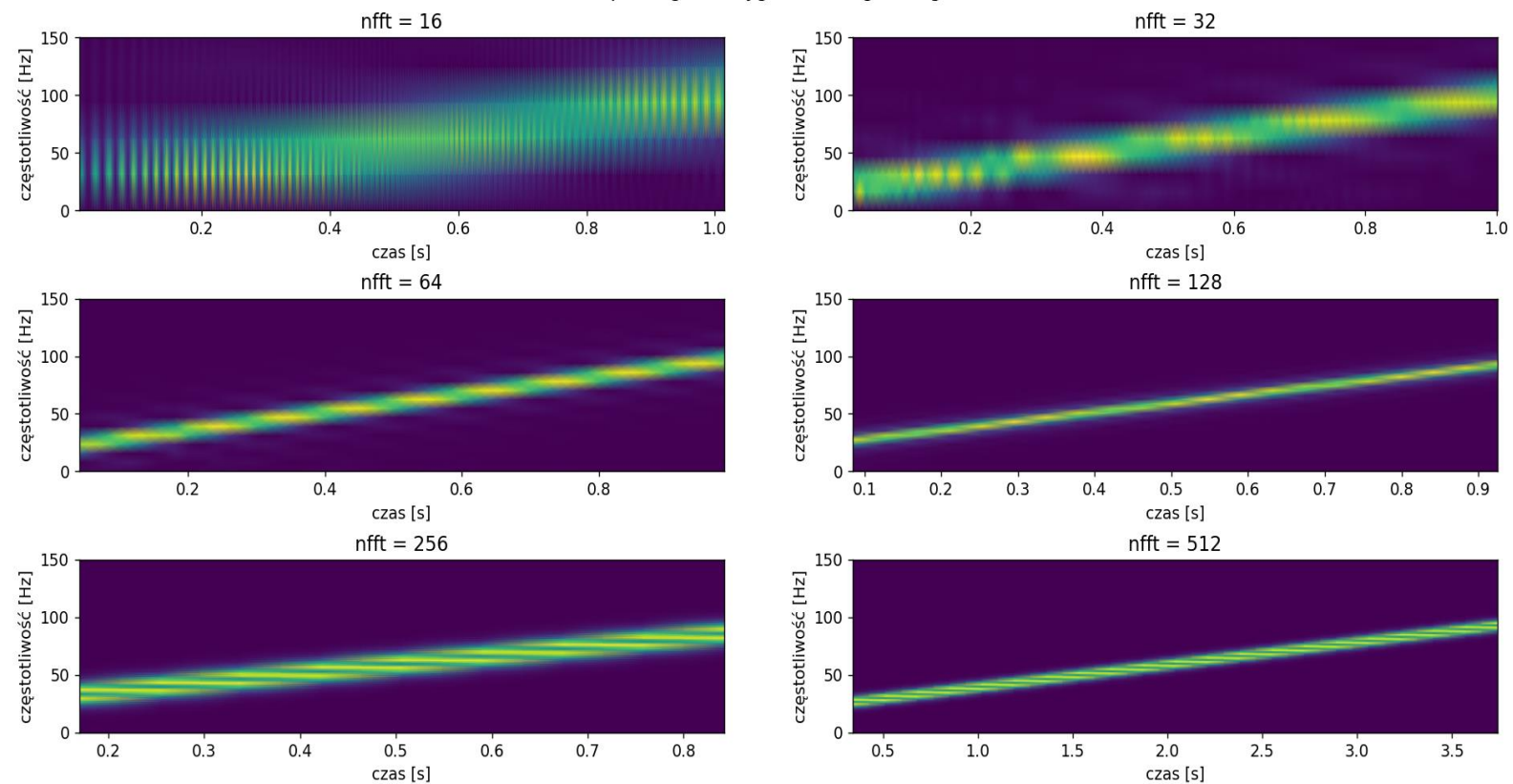
3. Wyniki

Wykres na poniższym rysunku przedstawia świergotowy sygnał liniowy o długości $N = 512$, częstotliwości próbkowania $f_s = 500\text{Hz}$, oraz częstotściach początkowej $f_1 = 20\text{Hz}$ i końcowej $f_2 = 100\text{Hz}$:

Poniżej przedstawiono porównanie spektrogramów sygnału świergotowego dla wartości $nfft$ z zakresu 16-256, oraz dla wartości 512 gdzie długość sygnału zwiększono 4-krotnie:

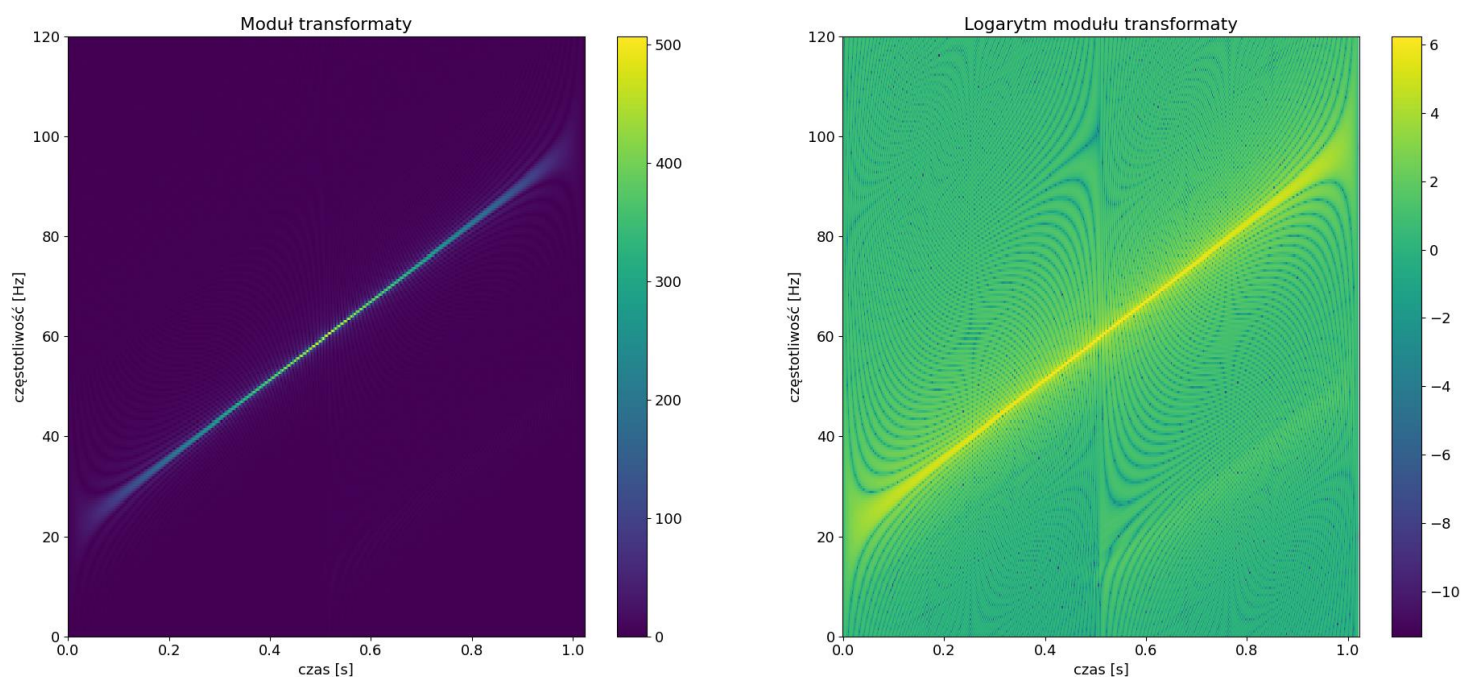
Porównanie spektrogramu sygnału świergotowego 20-100 Hz

Transformatę Wigner-Ville z sygnału świergotowego przedstawia poniższy wykres:

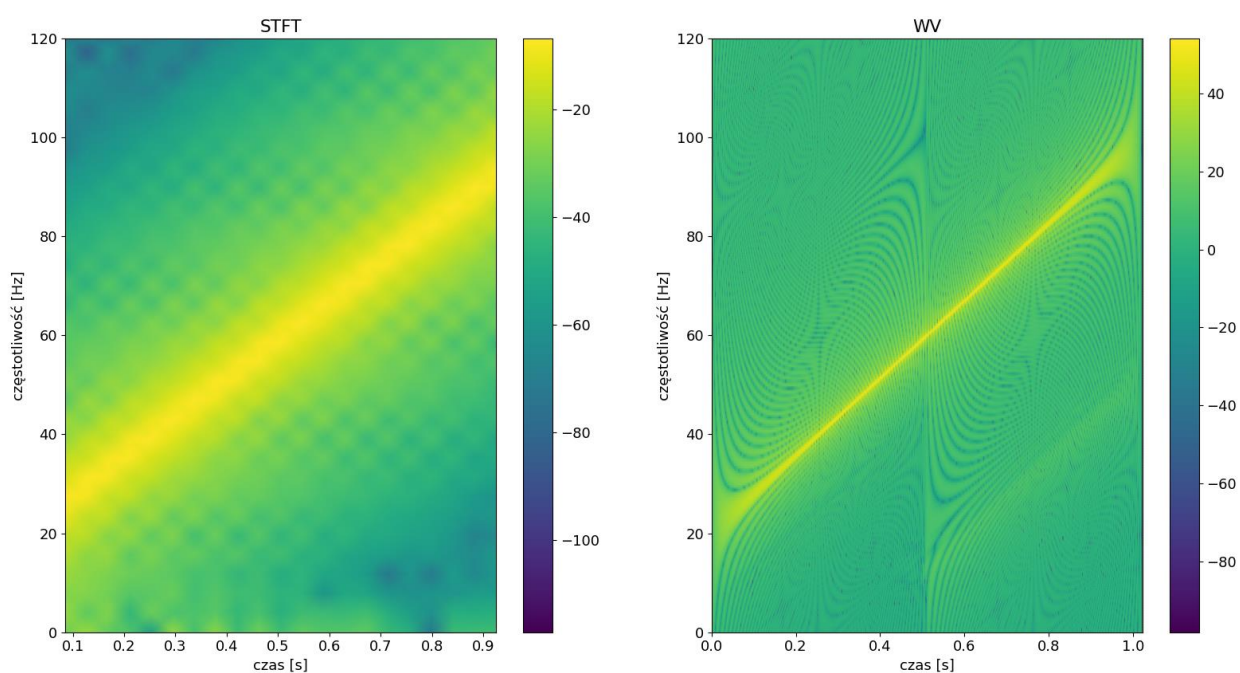
Transformata WV sygnału świergotowego 20-100 Hz

Transformatę logarytmu VW i STFT (zlogarytmowana) dla sygnału świergotowego o długości

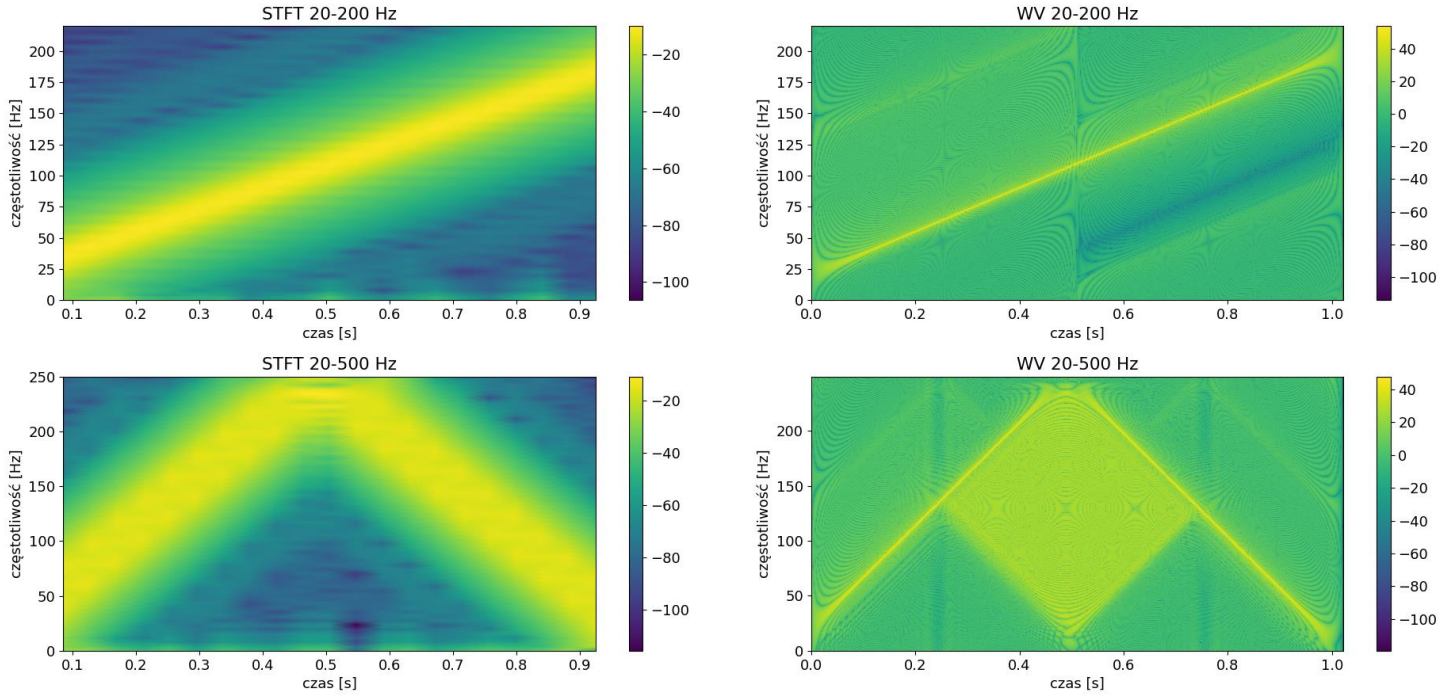
$N = 512$ oraz $nfft = 128$ przedstawia wykres poniżej:

Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego 20-100 Hz

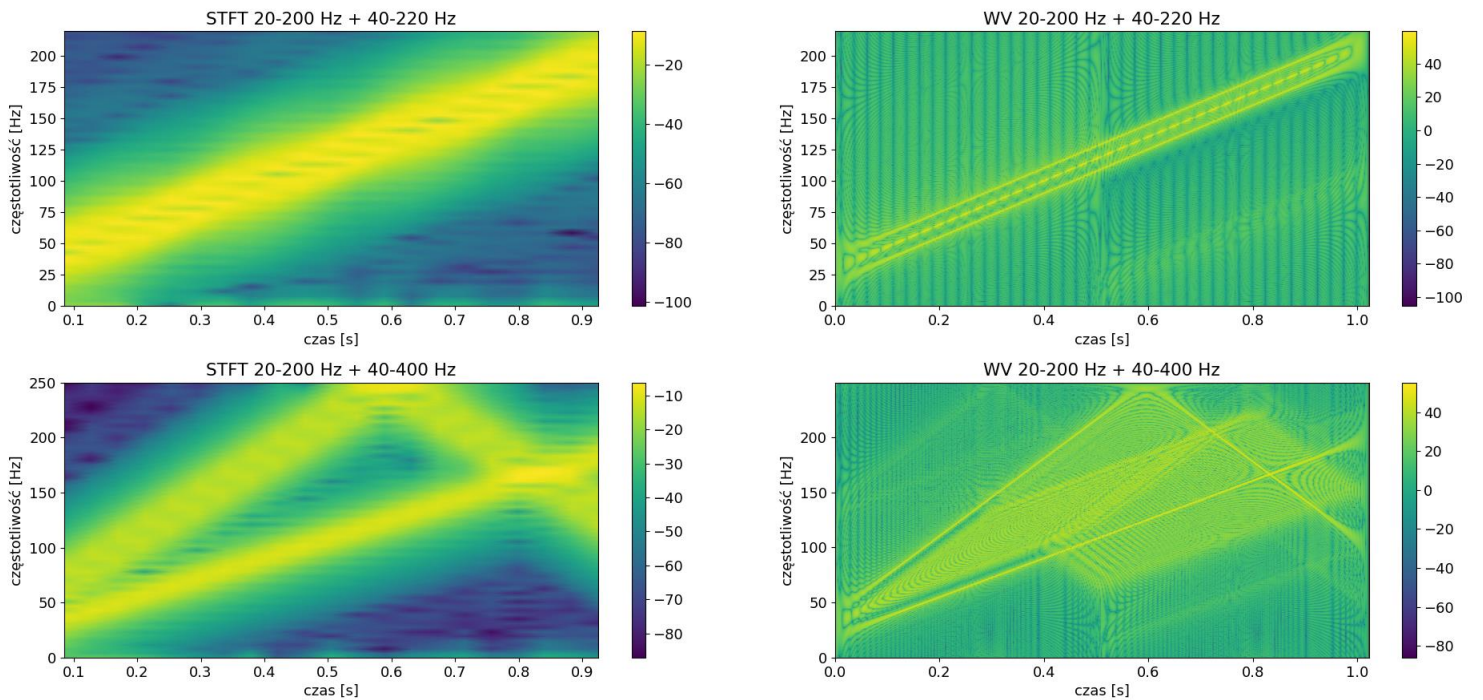
Transformatę logarytmu VW i STFT (zlogarytmowana) dla sygnału świergotowego o długości $N = 512$ oraz $nfft = 128$ i dla częstotliwości końcowej $f_2 = 200 \text{ Hz}$ i 500 Hz przedstawia wykres poniżej:

Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego

Transformatę logarytmu VW i STFT (zlogarytmowana) dla sumy sygnałów świergotowych o długości $N = 512$ oraz $nfft = 128$ i dla częstotliwości końcowej $f_2 = 200 \text{ Hz}$ i $f'_2 = 220 \text{ Hz}$ oraz $f'_2 = 400 \text{ Hz}$ przedstawia wykres poniżej:

Transformata STFT vs WV sygnału świergotowego

4. Wnioski

- Sygnał świergotowy to taki, który zmienia swoją częstotliwość w czasie,
- Długość okna FFT, czyli parametr $nfft$ ma znaczenie w przypadku wykonywania spektrogramu sygnału – nie może być ani zbyt mały (słaba rozdzielczość częstotliwościowa) ani zbyt duży (słaba rozdzielczość czasowa),
- Transformatę Wigner-Ville można użyć do wytworzenia spektrogramu sygnału świergotowego,
- W przypadku sygnału świergotowego o częstotliwości końcowej $f_2 = 500 \text{ Hz}$ otrzymaliśmy na spektrogramie lustrzane odbicie mw. w połowie czasu trwania sygnału. Wynika to wprost z tw. o próbkowaniu – nasza częstotliwość próbkowania wynosiła $f_s = 500 \text{ Hz}$, zatem maksymalnie mogliśmy zmierzyć częstotliwość $f_s/2 = 250 \text{ Hz}$.
- W przypadku sumy sygnałów świergotowych również widać zastosowanie twierdzenia o próbkowaniu, a ponadto transformata WV dała znacznie lepsze rezultaty, pozwalając lepiej odróżnić od siebie obie składowe świergotów.